

Docentenhandleiding

Les 1

Inleiding

In deze les (les 1 van 2) maken leerlingen kennis met de overheid. Ze leren wat de overheid is en wie er voor de overheid werkt. Ook leren ze wat je zelf kunt regelen bij de overheid en waar je moet zijn om hulp te krijgen.

Duur:

45 - 60 minuten

Lesopbouw

Introductie (10 min)

Verdieping (30 min)

Afronding (5 min)

Vorbereiding

Lees de docentenhandleiding, bekijk de digibord-presentatie en het werkblad.

Benodigdheden

- ─ Digibord met internetverbinding
- ─ Digibord-presentatie 'De overheid & jij – les 1'
- ─ Uitgeprint werkblad 'De overheid & jij – les 1' (per tweetal)

Doel van de lessen

Hoofdleerdoelen

1. Vergroten van de kennis van de overheidswereld
2. Vergroten van de digitale geletterdheid: informatievaardigheden en mediawijsheid
3. Vergroten van financiële vaardigheden
4. Vergroten van de woordenschat

Subleerdoelen

1. De leerling kan in grote lijnen uitleggen wat wordt bedoeld met de overheid.
2. De leerling kan enkele beroepen van ambtenaren benoemen.
3. De leerling kan in grote lijnen benoemen welke producten en diensten je bij de overheid regelt.
4. De leerling kan aangeven bij welke overheidsinstantie je moet zijn voor o.a. het aanvragen van je rijbewijs, het terugvragen van loonheffing of het aanvragen van een tegemoetkoming scholieren.
5. De leerling kan aangeven waar je hulp kunt krijgen bij het regelen van zaken met de digitale overheid.
6. De leerling kan woorden die te maken hebben met de overheid in de juiste context plaatsen en uitleggen wat ze ongeveer betekenen.

De les in stappen

Introductie (10 minuten)

- De overheid & jij

Open de digibord-presentatie en vertel de leerlingen dat deze les in het teken staat van 'De overheid en jij'.

- Woordspin

Waar denk je aan bij 'De overheid'? Verwerk de voorkennis van de leerlingen in een klassikale woordspin. Vul de woordspin op het digibord in. Of maak gebruik van [Mentimeter](#) om leerlingen zelfstandig via hun mobiele telefoon woorden toe te laten voegen aan de digitale woordspin op het bord.

Verdieping (30 minuten)

- De overheid

Verdeel de klas in groepjes van vier. Bekijk klassikaal het filmpje 'De overheid' (1.03 min).

- Start de quiz.

Deel eventueel pen en papier uit om de antwoorden op te laten schrijven.

- 1. Waar of niet waar

De overheid regelt en controleert het samenleven van mensen in een bepaald gebied.

Het antwoord is waar.

Het is de taak van de overheid om het samenleven van burgers te regelen en controleren. De regels staan in de grondwet. De grondwet regelt welke rechten burgers hebben tegenover de overheid en welke plichten de overheid heeft tegenover de burgers. Vraag aan de leerlingen of zij een voorbeeld kunnen geven van een wet uit de grondwet. Bijvoorbeeld: vrijheid van meningsuiting, recht op privacy, godsdienstvrijheid en het discriminatieverbod.

– 2. Wat is het juiste antwoord?

Hoe noem je iemand die bij de overheid werkt?

B: Ambtenaar.

– 3. Wat hoort bij de overheid? Hema of politie?

Politie. De politie heeft als taak dat iedereen in Nederland zich veilig moet kunnen voelen. Ze proberen criminaliteit te voorkomen en bewaken de openbare orde.

– 4. Wat hoort bij de overheid? NPO of Netflix?

NPO. Vertel de leerlingen dat de Nederlandse Publieke Omroep (NPO) programma's verzorgt op de publieke zenders. Zowel op de radio en televisie. Doel is programma's uitzenden die geschikt zijn voor alle groepen in de samenleving.

– 5. Wat hoort bij de overheid? Rabobank of de Belastingdienst?

Belastingdienst. Vertel de leerlingen dat de Belastingdienst belastinggeld inhoudt op o.a. je loon en producten/diensten die je koopt (btw). Met het belastinggeld dat we samen betalen zorgen we ervoor dat er in Nederland geld is voor onder meer zorg, onderwijs en openbaar vervoer.

– Wie werkt er voor de overheid?

Vraag aan de leerlingen of zij iemand kennen die voor de overheid werkt.

– 6. medewerker gemeente

Leg uit dat een medewerker van de gemeente voor de overheid werkt. Bijvoorbeeld op het gemeentehuis.

– 7. Militair

Leg uit dat een militair voor de overheid werkt: defensie.

– 8. Boer

Leg uit dat een boer niet voor de overheid werkt.

– 9. Pakketbezorger

Leg uit dat een pakketbezorger niet voor de overheid werkt.

– 10. vuilnisman

Leg uit dat een vuilnisman voor de overheid werkt: gemeentelijke afvaldienst.

– Einde quiz.

Welk groepje had de meeste antwoorden goed?

– Wat regel je bij de overheid?

Vertel de leerlingen dat je zelf ook te maken krijgt met de overheid. Vraag de leerlingen wie er wel eens op het gemeentehuis of stadsdeelkantoor is geweest. Wat kun je daar (digitaal) regelen? (Bijvoorbeeld geboorte aangeven, rijbewijs ophalen/verlengen, verhuizing doorgeven, parkeervergunning aanvragen).

– Aan de slag!

Verdeel de klas in groepjes van twee en deel het werkblad uit. Leerlingen mogen waar nodig hun telefoon gebruiken om de antwoorden op te zoeken. Bespreek de antwoorden gezamenlijk na.

Antwoorden werkblad:

1. Wat regel je bij de overheid?

Goede antwoorden:

- Paspoort verlengen (gemeente)
- Aangifte doen van gestolen fiets (politie)
- DigiD aanvragen (DigiD)
- Belasting bijbaan terugvragen (Belastingdienst)

2. Heb jij wel eens iets geregeld bij de overheid?

Bijvoorbeeld: nieuw ID-bewijs aanvragen, theorie-examen auto/scooter aanvragen, scooter/auto-rijbewijs ophalen, DigiD aanvragen, zorgtoeslag aanvragen, loonheffing bijbaan terugvragen, tegemoetkoming scholieren aanvragen.

3. Waar regel je jouw overheidszaken?

Theorie-examen auto aanvragen: CBR

Belasting bijbaan terugvragen: Belastingdienst

Tegemoetkoming scholieren aanvragen: DUO

- Aan wie kun je hulp vragen?

Bespreek samen met de leerlingen bij wie je terecht zou kunnen voor hulp. Bijvoorbeeld: familie, vrienden, docent, mentor, decaan, jongerenwerk, bibliotheek.

- Of ga naar de bibliotheek

Bekijk samen het filmpje. In de meeste bibliotheken kun je terecht bij het Informatiepunt Digitale Overheid. Daar kunnen medewerkers je helpen met je vragen over bijvoorbeeld DigiD, studiefinanciering, rijbewijs, belastingen of toeslagen. De hulp bij het Informatiepunt Digitale Overheid is gratis. Ook als je geen lid bent.

Afronding (5 minuten)

- Digidingen-desk

Laat de website [digidingen.desk](https://digidingen.desk.nl) zien. Digidingen-desk is een website voor jongeren (14 – 21 jaar) met informatie over het regelen van digitale overheidszaken. Denk bijvoorbeeld aan het regelen van een eigen DigiD, het terugvragen van loonheffing, of het aanvragen van studiefinanciering of zorgtoeslag. Per thema vind je er stappenplannen, instructiefilmpjes, tips en hulpplekken. Deel de stappenplannen uit om mee te geven naar huis.

- De overheid & jij

Blik samen met de klas terug op de les. Vraag iedere leerling om 1 ding te noemen dat ze in deze les hebben geleerd.